

บทนิพนธ์ฉบับ

การพัฒนางานวิจัยสร้างสรรค์ศิลปกรรมสู่การจดสิทธิบัตร DEVELOPMENT OF CREATIVE ARTS RESEARCH INTO PATENTS

อรัญ วาณิชกร¹

Aran Wanichakorn

บทคัดย่อ

สิทธิบัตรมีความสำคัญอย่างยิ่งจากการที่เป็นข้อกำหนดหนึ่งในการจัดอันดับมหาวิทยาลัย หน่วยงาน ประเทศชาติ และเป็นดัชนีชี้วัดที่สำคัญทางเศรษฐกิจ การศึกษา และศักยภาพของทรัพยากรบุคคลในประเทศชาติ ประเทศที่เป็นผู้ทรงอิทธิพลทางเศรษฐกิจและการศึกษา ล้วนให้ความสำคัญต่อการสร้างสรรค์สิ่งใหม่และการยื่นจดทะเบียนสิทธิบัตร เพื่อต่อยอดสู่การค้าเพื่อสร้างมูลค่ามหาศาลในเชิงพาณิชย์

บทความเรื่องการพัฒนางานวิจัยสร้างสรรค์ศิลปกรรมสู่การจดสิทธิบัตร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสำคัญ และเผยแพร่ความรู้ ประสบการณ์การยื่นจดทะเบียนสิทธิบัตรจากชิ้นงานทางศิลปกรรม ได้องค์ความรู้คือ ส่วนของ ผลงานวิจัยและการสร้างสรรค์ทางศิลปกรรมมีลิขสิทธิ์คุ้มครองด้วยตัวชิ้นงานเองอยู่แล้ว ไม่จำเป็นต้องยื่นจดทะเบียนลิขสิทธิ์ ความสำคัญของบทความนี้คือการต่อยอดสู่การยื่นจดทะเบียนสิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์ เพื่อให้เกิดหลักฐานแสดงความใหม่จากกระบวนการตรวจสอบและรับจดทะเบียนและได้รับความคุ้มครองทางกฎหมาย

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้ 1. ศิลปกรรมศาสตร์มีศักยภาพในการต่อยอดชิ้นงานที่มีลิขสิทธิ์สู่การยื่นจดทะเบียนสิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์ มีความได้เปรียบในการยื่นจดทะเบียนสิทธิบัตรไม่ต่างกับวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี จึงควรมีส่วนร่วมจดทะเบียนสิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เพื่อเก็บเป็นฐานข้อมูลทรัพยากรปัญญาให้ผู้สร้างสรรค์ หน่วยงานและประเทศชาติต่อไป 2. รูปแบบชิ้นงานสร้างสรรค์ทางศิลปกรรมที่มุ่งเน้นให้เกิดความใหม่ และสามารถผลิตซ้ำได้ ควรเพิ่มกระบวนการยื่นจดทะเบียนสิทธิบัตรก่อนการเผยแพร่ เพื่อใช้เป็นหลักฐานรับรองความใหม่ได้อีกทางหนึ่ง โดยมีกฎหมายคุ้มครอง 3. ศิลปกรรมศาสตร์ประกอบไปด้วยภูมิปัญญา ทักษะ และองค์ความรู้ที่เป็นสื่อกลางทางวัฒนธรรม ที่สามารถบูรณาการกับศาสตร์อื่นๆ เพื่อสร้างสรรค์ชิ้นงานบูรณาการ ซึ่งเป็นวิธีการหนึ่งที่ทำให้เกิดนวัตกรรม โดยชิ้นงานสร้างสรรค์มีแนวโน้มที่จะสามารถยื่นจดทะเบียนสิทธิบัตรในรูปแบบต่างๆ ได้

คำสำคัญ: สิทธิบัตร; ผลงานทัศนศิลป์และการออกแบบ; ผลงานศิลปกรรม; วิจัยสร้างสรรค์; งานสร้างสรรค์

Abstract

The patent is very importance, there is one from the ranking requirements of the university, organization and country to a measure of economic, education and potential of the Nation. The country's leaders that influential

¹ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาการออกแบบทัศนศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

economic and education are so important to the modernization to patents and continue trade to create the enormous of commercial value.

The subject: Development of creative arts research into patents aim to study the importance, Dissemination of experience to apply for a patent from the art work. It is the knowledge. The part of research results and creative of art be copyright protected by work piece itself anyway no need to apply for copyright registration. The importance of this paper is to continue to submit patent applications for product design to create the new evidence from the review process and already registered and protected by law.

Therefor researcher is recommendations as follows: 1. Fine Art has the potential to continue in work piece with copy rights patent applications for product design. There is no different an advantage as science and technology. It should contribute to creating patents both quantitative and qualitative to keep a database of intellectual property creators, organizations and nations further 2. The pattern piece of art works that are new and can be reproduced, It should process before filing a patent application is published. 3. Fine Art is composed of wisdom, skills and knowledge to mediate cultural concrete. It can be integrated with other sciences in order to create value an unique benefit of the society and the country. The contribution of creative and innovative form to cause to submit the patent.

Keyword: The patent, The visual arts and design; Works of art; Creative research; Creative work

1. บทนำ

ความสำคัญของการจดสิทธิบัตร สิทธิบัตร หมายถึง รูปแบบหรือประเภทของสิทธิบัตรตาม พ.ร.บ. สิทธิบัตรจะมีอยู่ 3 ประเภท คือ

สิทธิบัตรการประดิษฐ์ หมายถึง การคิดค้นเกี่ยวกับ กลไก โครงสร้าง ส่วนประกอบ ของสิ่งของเครื่องใช้ เช่น กลไกของกล้องถ่ายรูป, กลไกของเครื่องยนต์, ยารักษาโรค เป็นต้น หรือการคิดค้นกรรมวิธีในการผลิตสิ่งของ เช่น วิธีการในการผลิตสินค้า, วิธีการในการเก็บรักษาพืชผักผลไม้ไม่ให้เน่าเสียเร็วเกินไป เป็นต้น

สิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์ หมายถึง การออกแบบรูปร่าง ลวดลาย หรือสีสันทัน ที่มองเห็นได้จากภายนอก เช่น การออกแบบแก้วน้ำให้มีรูปร่างเหมือนรองเท้าว เป็นต้น

อนุสิทธิบัตร (Petty patent) เป็นการให้ความคุ้มครองสิ่งประดิษฐ์คิดค้น เช่นเดียวกับสิทธิบัตรการประดิษฐ์ แต่แตกต่างกันตรงที่การประดิษฐ์ที่จะขอรับอนุสิทธิบัตร เป็นการประดิษฐ์ที่มีเป็นการปรับปรุงเพียงเล็กน้อย และมีประโยชน์ใช้สอยมากขึ้นมาก (กรมทรัพย์สินทางปัญญา.2556)

ปัจจุบันมหาวิทยาลัยต่างๆในประเทศไทยได้มุ่งพัฒนาคุณภาพในส่วนต่างๆเพื่อให้สอดคล้องกับเกณฑ์ในระดับสากล โดยหนึ่งในเกณฑ์ที่สำคัญและทรงอิทธิพลต่อสถาบันการศึกษาทั่วโลกคือ การจัดอันดับ 1,000 มหาวิทยาลัยชั้นนำของโลกโดย Center for World University Rankings (CWUR) ซึ่งมีเกณฑ์พิจารณา 8 ข้อ ได้แก่

1. คุณภาพการศึกษา (Quality of Education) วัดจากจำนวนศิษย์เก่าที่ได้รางวัลระหว่างประเทศ 25%
2. ผลงานศิษย์เก่า (Alumni Employment) วัดจากจำนวนศิษย์เก่าที่ได้ตำแหน่ง CEO หรือประธาน

กรรมการบริหารในบริษัทชั้นนำของโลก 25%

3. คุณภาพของคณะ (Quality of Faculty) วัดจากงานวิชาการที่ได้รับรางวัลระหว่างประเทศ 25%
4. ผลงานพิมพ์ (Publications) วัดจากจำนวนบทความวิจัยที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารต่างๆ 5%
5. ความมีอิทธิพล (Influence) วัดจากจำนวนเอกสารงานวิจัยที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารที่ทรงอิทธิพลสูง 5%
6. การอ้างอิง (Citations) วัดจากจำนวนการอ้างอิงถึงในผลงานวิจัยต่างๆ 5%
7. มีผลกระทบในวงกว้าง (Broad Impact) วัดจาก H-index ของมหาวิทยาลัย 5%
8. สิทธิบัตร (Patents) วัดจากจำนวนสิทธิบัตรที่มีการจดทะเบียนในประเทศต่างๆ 5% (Center for World University Rankings.2015)

สิทธิบัตรเป็นเกณฑ์ 1 ใน 8 เกณฑ์สากลที่มีความสำคัญอย่างมาก โดยมีการคิดสัดส่วนถึงร้อยละ 5 จากทั้ง 8 ส่วน ทำให้ทั่วโลกตลอดจนสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยมีความตื่นตัวอย่างมาก ดังจะเห็นได้จากการจัดอันดับมหาวิทยาลัยไทยที่มีการยื่นจดสิทธิบัตรมากที่สุด โดยทำการจัดอันดับจากสถิติเฉพาะมหาวิทยาลัยของรัฐ และมหาวิทยาลัยในสังกัดของรัฐ จำนวนรวมสิทธิบัตรการประดิษฐ์ อนุสิทธิบัตร และสิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์ในประเทศไทยปี 2558 มหาวิทยาลัยขอนแก่น มีจำนวนการยื่นจดสิทธิบัตรมากที่สุดเป็นอันดับ 1 โดยมีการยื่นจดสิทธิบัตรมากถึง 737 ฉบับ อันดับ 2 ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 713 ฉบับ อันดับ 3 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำนวน 514 ฉบับ อันดับ 4 มหาวิทยาลัยมหิดล จำนวน 510 ฉบับ และ อันดับ 5 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จำนวน 373 ฉบับ (จิราพร ประทุมชัย. 2558)

วัตถุประสงค์ของการจดสิทธิบัตรในผลงานวิจัยคือ ผลงานวิจัยที่เข้าข่ายในการยื่นจดสิทธิบัตรได้ ต้องมีความใหม่ และสามารถใช้ประโยชน์ได้จริง จึงเป็นแนวทางที่ดีในการตรวจสอบประเด็นงานวิจัยซ้ำซ้อนไปในตัวอีกทางหนึ่ง นอกเหนือจากด้านเอกสารหรือข้อมูลทางวิชาการ และเมื่อยื่นจดสิทธิบัตรได้แล้ว ทรัพย์สินทางปัญญาที่เกิดขึ้นนั้นจะเป็นสิทธิบัตรร่วมของมหาวิทยาลัยและนักวิจัย ในสัดส่วนที่แต่ละสถาบันการศึกษาได้กำหนดไว้ ทรัพย์สินทางปัญญาที่ได้รับการจดทะเบียนแล้วจะถูกนำไปใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์อย่างกว้างขวาง ผ่านระบบอุตสาหกรรมและภาคธุรกิจเอกชน หัตถกรรมชุมชน หรือแม้แต่การผลิตโดยมหาวิทยาลัยเอง จากกระบวนการดังกล่าวจะก่อให้เกิดประโยชน์เชิงพาณิชย์ หรือมูลค่าทางการค้ากลับคืนมายังมหาวิทยาลัย โดยส่วนหนึ่งของค่าตอบแทนจะกลับคืนไปยังนักวิจัย และส่วนหนึ่งกลับไปยังสถาบันการศึกษาเพื่อนำรายได้มาสมทบทุนในการพัฒนางานวิจัยใหม่ๆ ให้เกิดประโยชน์ขึ้นแก่สังคมวงกว้างและยั่งยืนต่อไป

คณะศิลปกรรมศาสตร์เป็นฟันเฟืองหนึ่งของสถาบันการศึกษา มีความได้เปรียบจากศักยภาพในด้านการเป็นสื่อเชิงสร้างสรรค์ ที่มีศักยภาพในการบูรณาการร่วมกับศาสตร์อื่นๆ เชิงสหวิทยาการ ที่มีการบูรณาการสร้างสรรค์ชิ้นงานให้เกิดความเป็นรูปธรรม มองเห็นด้วยตา จับต้องได้ สามารถผลิตซ้ำได้ จากศักยภาพในการบูรณาการร่วมกับศาสตร์อื่นๆ หรือสหวิทยาการเพื่อสร้างความแตกต่างหรือความใหม่ให้กับกลุ่มเป้าหมายใหม่ๆ เพื่อการต่อยอดเรื่องราวใหม่ๆ ดังกล่าว ดังจะเห็นได้จากผลงานวิจัยสร้างสรรค์ของ

อรัญ วาณิชกร จากโครงการวิจัยเรื่อง “ศิลปกรรมเพื่อแสดงภาพลักษณ์การแพทย์แผนไทย” ที่มีการบูรณาการศิลปกรรมร่วมกับเรื่องราวทางภูมิปัญญาและวัฒนธรรมการแพทย์แผนไทย เพื่อได้ชิ้นงานสร้างสรรค์ต้นแบบประติมากรรมชุด บรมครูการแพทย์แผนไทย และประติมากรรมท่วงท่านวดไทยในรูปแบบต่างๆ ขึ้น โดยกระบวนการสร้างสรรค์ชิ้นงานที่ได้มีความเป็นรูปธรรม ที่สามารถผลิตผลงานในระบบอุตสาหกรรม ที่มีความแตกต่างและสอดคล้องกับเกณฑ์การยื่นขอจดทะเบียนสิทธิบัตร (Patent) ในส่วนของการออกแบบผลิตภัณฑ์ (Product Design) และในผลงานชิ้นเดียวกันหรือหลายชิ้นที่จดสิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์แล้วนั้น หากมีระบบกลไก การถอดประกอบ การเคลื่อนที่ เคลื่อนไหว ลักษณะขององค์ประกอบ รูปแบบโครงสร้าง การใช้พลังงานหรือการผลิตที่ใหม่ โดยมีการบูรณาการร่วมกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ตลอดจนวิศวกรรม โดยชิ้นงานสามารถแก้ปัญหาบางประการได้ จะช่วยยกระดับผลงานให้เกิดความเป็นนวัตกรรมที่สามารถยื่นจดทะเบียนในส่วนของการประดิษฐ์ (Invention) ได้อีกทางหนึ่ง

จึงถือได้ว่าคณะศิลปกรรมและผลงานทางศิลปกรรมมีศักยภาพเป็นอย่างยิ่งในเชิงศาสตร์ของการบูรณาการ ผ่านงานวิจัยหรือการสร้างสรรค์ผลงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานทั้งภายในและภายนอก ระหว่างคณะและวิชาชีพต่างๆ ของคณาจารย์ ศิลปิน นักออกแบบและนิสิต นักศึกษา ที่มีกระบวนการและผลลัพธ์ของการสร้างสรรค์ที่เป็นทรัพย์สินทางปัญญา สอดคล้องกับแนวคิดของการยื่นจดทะเบียนสิทธิบัตรในลักษณะต่างๆ

2. วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาความสำคัญ เผยแพร่องค์ความรู้และประสบการณ์การยื่นจดทะเบียนสิทธิบัตร จากผลงานทางศิลปกรรม

3. นิยามศัพท์เฉพาะ

งานวิจัยทางศิลปกรรม หมายถึง โครงการสร้างสรรค์ทางทัศนศิลป์และการออกแบบที่มีเจตย์และที่มา จากความต้องการของแหล่งทุน

IN PUT มีข้อกำหนดแบบฟอร์ม การนำเสนอโครงการ 3 บท โดยระบุปัญหา เหตุและผลที่จำเป็นต้องดำเนินโครงการ วัตถุประสงค์ และวิธีดำเนินโครงการ เพื่อขอรับทุนสนับสนุนการดำเนินงานวิจัยจากหน่วยงานภายในและภายนอก

PROCESS มีข้อกำหนดเรื่องระยะเวลาระบุในสัญญาโครงการ

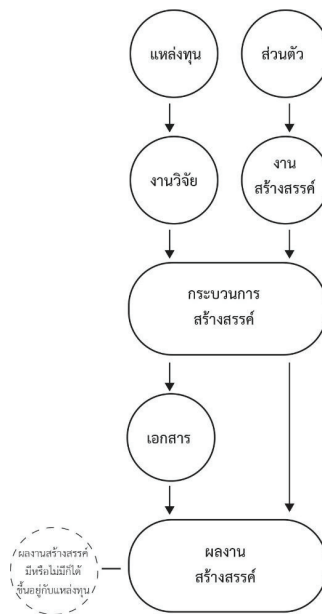
OUT PUT มีข้อกำหนดการส่งและเผยแพร่ผลงานในรูปแบบบทความตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสาร การนำเสนอในเวทีวิชาการ และการส่งรูปเล่มเอกสารข้อมูลการวิจัย องค์ความรู้หรือข้อค้นพบที่ได้จากการดำเนินงานให้แหล่งทุน

งานสร้างสรรค์ทางศิลปกรรม หมายถึง โครงการที่นักสร้างสรรค์ริเริ่มสร้างสรรค์ด้วยตนเอง

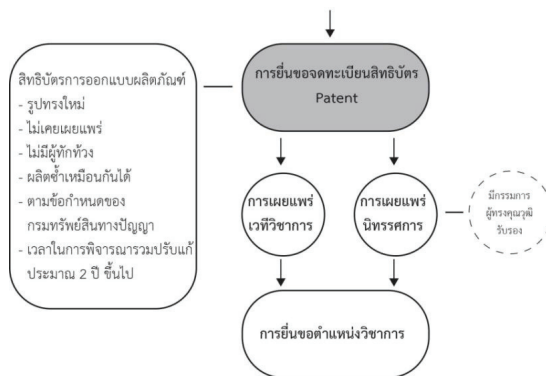
จากแรงบันดาลใจและความต้องการสร้างสรรค์ส่วนตัว ส่วนใหญ่มีการเผยแพร่ในรูปแบบนิทรรศการ

4. แนวทางการพัฒนางานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์สู่การจดสิทธิบัตร

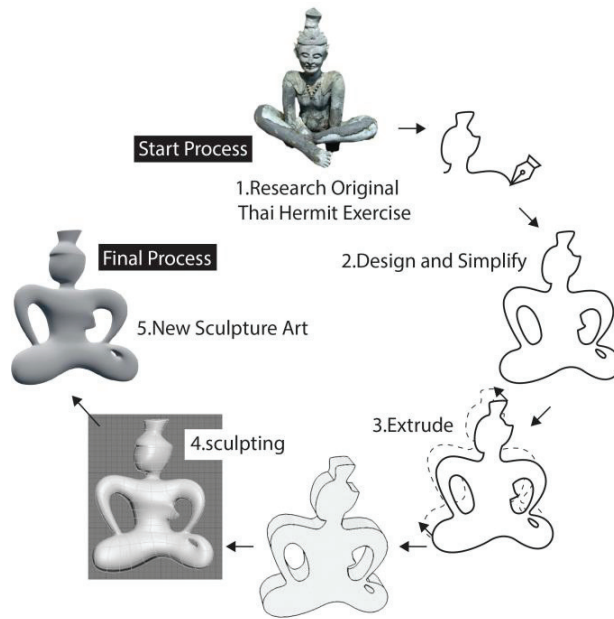
การดำเนินการในส่วนนี้ มีกระบวนการเพิ่มเติมจากกระบวนการที่นักวิจัยหรือนักสร้างสรรค์ดำเนินการโดยปกติอยู่แล้ว คือก่อนการเผยแพร่ผลงานวิจัยหรือการสร้างสรรค์ที่เป็นตัวชิ้นงานในแนวทางต่างๆไม่ว่าจะเป็นการเผยแพร่ในรูปแบบการเขียนบทความวิจัย หรือนิทรรศการผลงานสร้างสรรค์ ต้องยื่นจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญาเสียก่อน โดยผู้เขียนได้แสดงกระบวนการไว้ดังนี้

ภาพแสดงการได้มาของชิ้นงานทางศิลปกรรมจากการวิจัยหรือการสร้างสรรค์

ภาพแสดงกระบวนการยื่นจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญา โดยในระหว่างกระบวนการวิจัยและสร้างสรรค์ ก่อให้เกิดผลงานที่สามารถยื่นจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญาได้

ภาพแสดงผลงานสร้างสรรค์ที่เกิดจากขั้นตอนต่างๆระหว่างการวิจัยและการสร้างสรรค์
ที่สามารถยื่นจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญาได้ (ที่มา ศิลปกรรมสาร)

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นการวิจัย (Research) ใช้เครื่องมือการวิจัย เพื่อเสาะหาประเด็นเพื่อต่อยอดสู่การพัฒนาให้เป็นรูปธรรม ดังตัวอย่างภาพ

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นการออกแบบสร้างสรรค์เป็นลวดลาย 2 มิติ (สามารถยื่นจดทะเบียนลิขสิทธิ์ลวดลายหรือตราสัญลักษณ์ได้)

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นการยืดจากลวดลายเป็นรูปทรง การออกแบบรูปร่าง ลวดลาย หรือสีสันทึ่มองเห็นได้จากภายนอก (สามารถยื่นจดทะเบียนสิทธิบัตรได้)

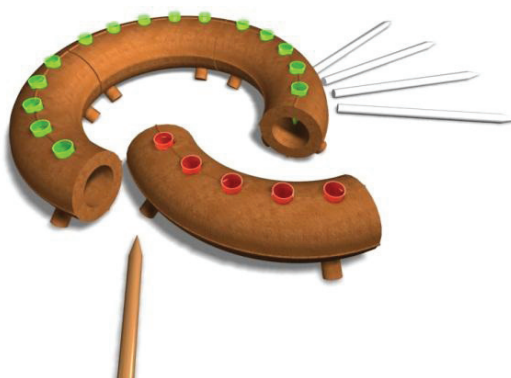
ขั้นตอนที่ 4 ขั้นการปั้นต่อยอดให้เกิดเป็นรูปทรงลอยตัว (สามารถยื่นจดทะเบียนสิทธิบัตรได้โดยควรเลือกที่จะจดทะเบียนในขั้นตอนที่ 3 หรือ ขั้นตอนที่ 4 เพียงขั้นตอนเดียว เพื่อหลีกเลี่ยงความซ้ำซ้อนจากรูปด้านหน้า)

จะเห็นได้ว่าในระหว่างกระบวนการสร้างสรรค์ต่างๆที่ก่อให้เกิดรูปร่างรูปทรงทางกายภาพที่มีคุณค่าขึ้น โดยสามารถต่อยอดให้เกิดมูลค่าเชิงพาณิชย์ได้ทั้งสิ้น จึงสามารถนำรูปแบบในระหว่างการสร้างสรรค์ไปยื่นขอจดทะเบียนสิทธิบัตรได้ ดังนั้นในระหว่างดำเนินการวิจัยหรือสร้างสรรค์ชิ้นงานทางศิลปกรรมก่อนการสรุปผลงานปลายทาง หรือเผยแพร่ผลงานออกไป ให้ดำเนินการยื่นขอจดทะเบียนสิทธิบัตรก่อน จะทำให้กระบวนการต่างๆต่อเนื่อง สอดคล้องกับลักษณะของการทำงานสร้างสรรค์

5. ตัวอย่างผลงานวิจัยที่ต่อยอดสู่การยื่นจดสิทธิบัตร

การดำเนินการยื่นขอจดทะเบียนสิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์ประกอบด้วยเอกสารดำเนินการ เอกสารข้อถือสิทธิประกอบกับแบบวาด การเขียนแบบ หรือภาพถ่าย โดยมีรูปแสดงขั้นต่ำ 7 - 8 รูป ด้านหน้า ด้านข้าง ด้านซ้าย ด้านขวา ด้านบน ด้านล่าง และด้านเฉียงอีก 2 ด้าน เส้นโค้งต้องโค้งได้มาตรฐาน เส้นประเส้นซ่อนไม่ใช่ ไม่ต้องโยงเส้นบอกขนาด เนื่องจากสิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์ครอบคลุมทุกมาตราส่วน (Scale) ของการผลิตชิ้นงาน ผลงานตัวอย่างเป็นการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่เสียบดินสอด 2 ชิ้น ที่มีรูปแบบเรียบง่ายแต่มีรูปแบบใหม่ มีเอกลักษณ์และประโยชน์ใช้สอยที่สอดคล้องกับแนวทางการยื่นจดทะเบียนสิทธิบัตรดังต่อไปนี้

5.1 ชื่อผลงาน ที่เสียบดินสอด

ภาพแสดงรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการวิจัยและการสร้างสรรค์โดยอรรฎ วาณิชกร

ความเป็นมาของโครงการ

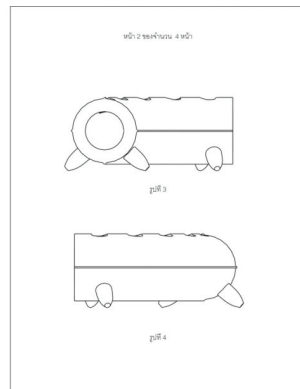
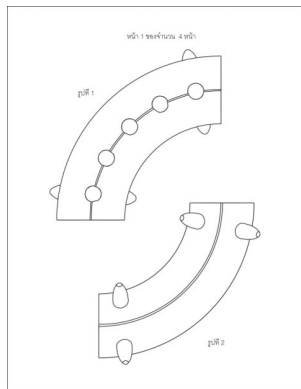
รูปร่างของหมวดปลาหมึกผ่านการออกแบบด้วยแนวคิดระบบประสานทางพิภัดหรือ Modular System ที่สามารถต่อให้เกิดเป็นรูปร่างต่างๆได้ไม่รู้จบ เช่น เส้นโค้ง รูปวงกลม ฯลฯ นำความสนุกสนานสู่ผู้ใช้งานที่เสียบดินสอด

วัตถุประสงค์ของโครงการ

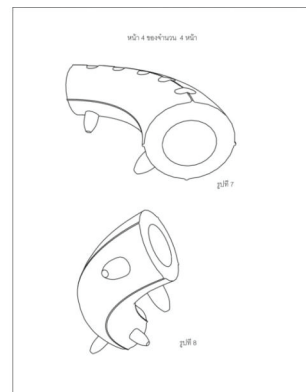
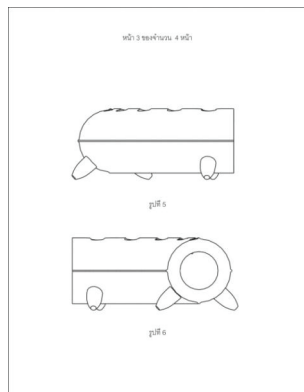
เพื่อออกแบบที่เสียบดินสอด โดยได้แรงบันดาลใจจากหมวดปลาหมึกผ่านการออกแบบด้วยแนวคิด Modular System

ภาพเอกสารแสดงรายละเอียดข้อถักลิตธิ

ภาพด้านบน ด้านล่าง ด้านหน้า ด้านหลัง

ภาพชิ้นงานสร้างสรรค์ ด้านซ้าย ด้านขวา ด้านเฉียงบน ด้านเฉียงล่าง

ผลที่ได้จากการวิจัย

รูปแบบที่เสียบดินสอด่ที่ผลิตจากวัสดุและภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยใช้แม่พิมพ์ในการขึ้นรูป
ได้รับการจดสิทธิบัตร เลขที่จดสิทธิบัตร 37299

ภาพแสดงสิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์เลขที่ 37299

5.2 ชื่อผลงาน ที่เสียบดินสอด

ภาพแสดงรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการวิจัยและการสร้างสรรค์โดยอรทัย วานิชกร

ความเป็นมาของโครงการ

ศิลปกรรมได้รับความเชื่อทางศาสนามาอย่างยาวนาน ในสมัยโบราณเชิงเทียนเป็นของจำเป็นไว้
อ่านคัมภีร์และทำพิธีต่างๆในยุคที่ยังไม่มีไฟฟ้า เชิงเทียนโบราณมีรูปแบบลวดลายดอกไม้พรรณพฤกษาหรือ

กิ่งข้าวบาเลย์ 7 กิ่ง มีความหมายคือวันของชาวยิว และเป็นสัญลักษณ์ถึง 7 วัน แห่งการสร้างโลก บางแห่งในพระคัมภีร์ แปลว่า “เชิงตะเกียง” คือชิ้นส่วนของเครื่องตกแต่งวิหาร เชิงเทียนกลายมาเป็นสัญลักษณ์ที่คุ้นเคยในจารีตประเพณีของชาวคริสต์ แทนพระเยซูคริสต์หมายถึง “ความสว่างของโลก” สัญลักษณ์ของตะเกียงที่จุดอยู่ คือสิ่งที่มีปรากฏในประวัติศาสตร์ของความรอดพ้น และยังเป็นสัญลักษณ์ของ “เสาเพลิง” ซึ่งส่องสว่างหนทางให้แก่ประชากร ยิ่งไปกว่านั้น เชิงเทียน 7 กิ่ง ยังหมายถึงกษัตริย์ดาวิด ผู้ได้รับการเจิมโดยพระเจ้า พระองค์คือ “ตะเกียงของอิสราเอล” จากความเชื่อดังกล่าวและรูปลักษณะของเชิงเทียน 7 กิ่งได้ดลใจให้ผู้วิจัย ได้ทำการออกแบบและปรับเปลี่ยนคุณค่าใหม่ให้กับรูปลักษณะ 7 กิ่ง เพื่อความเป็นสิริมงคลตามความเชื่อเดิม แต่สอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงไปในยุคปัจจุบันที่การจุดเทียนเพื่อการส่องสว่างนั้นไม่จำเป็นอีกแล้ว การลดขนาดเพื่อตั้งบนโต๊ะทำงานโดยทำหน้าที่ใหม่แทนที่การตั้งเทียนเป็นการตั้งวางเครื่องเขียน ปากกาแทน

วัตถุประสงค์ของโครงการ

เพื่อออกแบบที่เสียบดินสอด โดยได้รับแรงบันดาลใจจากเชิงเทียน 7 กิ่ง

ผลที่ได้จากการวิจัย

รูปแบบเชิงดินสอด หน้าที่ใช้สอยแบบใหม่โดยสอดคล้องกับความเชื่อและความเป็นสิริมงคลต่อผู้ใช้และโต๊ะทำงาน ที่ผลิตจากหัตถกรรมงานไม้เพื่อแสดงคุณค่าของวัสดุและภูมิปัญญาของผู้ผลิตในท้องถิ่น ได้รับการจดสิทธิบัตร เลขที่จดสิทธิบัตร 37298

ภาพแสดงสิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์เลขที่ 37298

โดยกระบวนการยื่นขอจดทะเบียนสิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์ จะมีการตรวจสอบความใหม่ และมีประกาศโฆษณาหากไม่มีการยื่นคัดค้าน จะได้รับสิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์โดยมีอายุความคุ้มครองเป็นเวลา 10 ปี ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมให้มีการคิดค้น สิ่งประดิษฐ์ใหม่ จูงใจให้มีการเปิดเผยข้อมูลและการนำไปใช้ประโยชน์หรือเพื่อการถ่ายทอดเทคโนโลยีและให้รางวัลตอบแทนผู้คิดค้นประดิษฐ์สิ่งใหม่ฯ (ฉัควิทยา กาญจนโอภาษ.2557)

6. สรุป อภิปรายผล

องค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก (ดับเบิลยูไอพีโอ) ได้กล่าวถึงดัชนีทรัพย์สินทางปัญญาโลกประจำปี 2555 โดยอ้างอิงจากการรวบรวมจำนวนสิทธิบัตรที่ได้รับการอนุมัติตลอดปี 2554 ซึ่งพบว่าสิทธิบัตรจากจีนมีมากที่สุด จำนวน 526,412 ราย ขณะที่สหรัฐอเมริกา อยู่อันดับ 2 มีผู้จดสิทธิบัตร 503,582 ราย อันดับ 3 เป็นญี่ปุ่น 342,610 ราย ตามด้วยเกาหลีใต้ 178,924 ราย และยุโรป 142,793 ราย โดยจีนสามารถแซงหน้าชาติสุด ยอดแห่งวิทยาการโลกอย่างสหรัฐอเมริกาเป็นครั้งแรกในรอบ 100 ปี นอกจากนี้ จีนใช้เวลาเพียงไม่ถึง 30 ปี ในการพัฒนานวัตกรรมด้านต่างๆ จนสามารถแซงผู้นำเทคโนโลยีของโลกในอดีตทั้งสหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น ยุโรป โดยทรัพย์สินทางปัญญาที่มีการยื่นขอจดสิทธิบัตรเพื่อรับการคุ้มครองมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ สิ่งประดิษฐ์หรือนวัตกรรมทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 35 ขณะที่การออกแบบอุตสาหกรรมและอุปกรณ์ต่างๆ มีสัดส่วนที่ร้อยละ 16 และเครื่องหมายการค้าที่ร้อยละ 13 (ผู้จัดการออนไลน์.2555) จะเห็นได้ว่าจีนสามารถเปลี่ยนภาพลักษณ์จากอดีตที่เคยถูกมองว่าลอกเลียนแบบ เป็นประเทศผู้สร้างนวัตกรรมของโลกด้วยการยื่นจดสิทธิบัตร ในปัจจุบันมีแบรนด์สินค้าต่างๆ ของจีนมากมายที่ได้รับการยอมรับในระดับสากล จากผลวิจัยของ “KANTAR Millward Brown” ในเครือ WPP จับมือกับ “Google” จัดทำผลวิจัย “The BrandZ(tm) Top 30 Chinese Global Brand Builders 2017” เพื่อสำรวจการรับรู้ของผู้บริโภคที่มีต่อแบรนด์จีนในระดับสากล ได้ 3 อันดับแบรนด์สูงสุดของจีนในระดับโลก ดังนี้ 1. Lenovo 2. Huawei 3. Alibaba (ออนไลน์, 2017) ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องจากการให้ความสำคัญในเรื่องทรัพย์สินทางปัญญาและการต่อยอดสู่การใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ในระดับชาติของประเทศจีน

เมื่อสังคมโลกต่างให้ความสำคัญกับทรัพย์สินทางปัญญา ที่เกิดขึ้นจากทรัพยากรมนุษย์เป็นสำคัญ โดยเฉพาะประเทศที่เป็นผู้นำทางเศรษฐกิจ ด้วยความร่วมมือและการสนับสนุนของหน่วยงานทุกระดับ ตั้งแต่ภาครัฐบาล ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา และทุกหน่วยงานที่เป็นองค์ประกอบร่วมในสังคมต่างเห็นความสำคัญและร่วมมือกันอย่างจริงจัง ก่อให้เกิดพลวัตของการสร้างสรรค์ผลงานสิทธิบัตรที่มีประโยชน์ มีคุณค่าจนก่อให้เกิดมูลค่ามากมาย โดยสะท้อนผ่านตัวเลขทางเศรษฐกิจที่มากมายมหาศาล ส่งผลต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจของประเทศชาติ จำนวนสิทธิบัตรจึงเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สะท้อนถึงความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจควบคู่การศึกษา ตลอดจนจนสามารถสะท้อนคุณภาพขององค์กร หน่วยงาน ตลอดจนประเทศชาติได้

งานสร้างสรรค์ทางศิลปกรรมศาสตร์มีข้อได้เปรียบและศักยภาพในการยื่นจดทะเบียนสิทธิบัตรไม่แตกต่างกับงานวิจัยทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จึงเป็นโอกาสอันดีที่งานวิจัยและสร้างสรรค์ทาง

ศิลปกรรมจะมีส่วนร่วมในการนำพาส่งเสริม และแสดงคุณค่าของทรัพยากรมนุษย์ในประเทศชาติ อันจะนำไปสู่ความเจริญทางเศรษฐกิจและการศึกษาด้วยความเข้าใจในมุมมองแนวคิดของทรัพย์สินทางปัญญา และต่อยอดศิลปกรรมศาสตร์สู่งานวิจัยและการสร้างสรรค์เชิงสหวิทยาการ ที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมไทยอย่างยั่งยืนต่อไป

7. ข้อเสนอแนะ

1. ศิลปกรรมศาสตร์มีศักยภาพในการต่อยอดชิ้นงานที่มีลิขสิทธิ์สู่การยื่นจดทะเบียนสิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์ มีความได้เปรียบในการยื่นจดทะเบียนสิทธิบัตรไม่ต่างกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จึงควรมีส่วนร่วมจดทะเบียนสิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เพื่อเก็บเป็นฐานข้อมูลทรัพย์สินทางปัญญาให้ผู้สร้างสรรค์ หน่วยงานและประเทศชาติต่อไป
2. รูปแบบชิ้นงานสร้างสรรค์ทางศิลปกรรมที่มุ่งเน้นให้เกิดความใหม่ และสามารถผลิตซ้ำได้ ควรเพิ่มกระบวนการยื่นจดทะเบียนสิทธิบัตรก่อนการเผยแพร่ เพื่อใช้เป็นหลักฐานรับรองความใหม่ได้อีกทางหนึ่ง โดยมีกฎหมายคุ้มครอง
3. ศิลปกรรมศาสตร์มีภูมิปัญญา ทักษะ และองค์ความรู้ที่เป็นสื่อกลางทางวัฒนธรรม ที่สามารถบูรณาการกับศาสตร์อื่นๆ เพื่อสร้างสรรค์ชิ้นงานรูปธรรม ซึ่งเป็นวิธีการหนึ่งที่ทำให้เกิดนวัตกรรม โดยชิ้นงานสร้างสรรค์มีแนวโน้มที่จะสามารถยื่นจดทะเบียนสิทธิบัตรในรูปแบบต่างๆ ได้

8. บรรณานุกรม

- กรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์. (2556). ข้อมูลสิทธิบัตร/อนุสิทธิบัตร. สืบค้นจาก http://www.ipthailand.go.th/index.php?option=com_content&view=article&id=27&Itemid=307
- จิราพร ประทุมชัย. (2558). ข้อมูลการจัดอันดับมหาวิทยาลัยที่ยื่นจดสิทธิบัตรมากที่สุดในประเทศไทย. สืบค้นจาก <https://www.kku.ac.th/news/v.php?q=0010678&l=th>
- ผู้จัดการออนไลน์. (2555). จีนไม่ถือใคร! จดสิทธิบัตรมากสุดในโลก แซงสหรัฐฯ แล้ว. สืบค้นจาก <http://www.manager.co.th/China/ViewNews.aspx?NewsID=9550000151334>
- อรัญ วานิชกร. (2558). ศิลปกรรมเพื่อแสดงภาพลักษณ์การแพทย์แผนไทย. ศิลปกรรมสาร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปีที่ 10 ฉบับที่ 2
- อัศววิทย์ กาญจนโอภาษ. (2557). การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา. สืบค้นจาก http://www.trueinnovationcenter.com/file/IP_TrueForum47_September-19-2014.pdf
- Center for World University Rankings. (2015). ข้อมูลการจัดอันดับมหาวิทยาลัย. สืบค้นจาก <http://cwur.org/>

Research Swu. (2558). อรัญ วาณิชกร สิทธิบัตรการออกแบบเลขที่ 37298. สืบค้นจาก

<https://www.facebook.com/researchswu/posts/331803703636970>

Research Swu. (2558). อรัญ วาณิชกร สิทธิบัตรการออกแบบเลขที่ 37299. สืบค้นจาก

<https://www.facebook.com/researchswu/posts/331803703636970>

KANTAR Millward Brown (2017). The BrandZ(tm) Top 30 Chinese Global Brand Builders 2017. สืบค้นเมื่อ 15 มกราคม 2560 จาก http://wppbaz.com/admin/uploads/files/BrandZ%E2%84%A2_Chinese_Global_Brand_Builders%202017_EN.pdf